

Bruxelles, den 19.7.2022
COM(2022) 340 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

**Sammendrag af de årlige gennemførelsesrapporter for de operationelle programmer,
der medfinansieres af Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede i
2020**

Sammendrag af de årlige gennemførelsesrapporter for de operationelle programmer, der medfinansieres af Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede i 2020

1. INDLEDNING

Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (FEAD)¹ bidrager til at afhjælpe de værste former for fattigdom i EU såsom fødevaremangel, børnefattigdom og hjemløshed. FEAD råde over et samlet beløb på 3,8 mia. EUR (løbende priser) for 2014-2020. EU yder op til 85 % af finansieringen, som suppleres af medlemsstaternes egne indtægter, hvilket bringer fondens samlede værdi op på ca. 4,5 mia. EUR.

Medlemsstaterne kan bruge fonden på to måder:

- til et operationelt program, der yder fødevarebistand og/eller elementær materiel bistand (OP I) og/eller
- til et operationelt program til fremme af social inklusion (OP II).

Fødevarebistand og/eller elementær materiel bistand skal suppleres med ledsagende foranstaltninger, såsom uddannelsesaktiviteter til fremme af sunde kostvaner og rådgivning om tilberedning og opbevaring af fødevarer, lettelse af adgangen til sundhedspleje, psykologisk og terapeutisk støtte, kompetenceprogrammer, rådgivning om styring af et husholdningsbudget, sociale aktiviteter og fritidsaktiviteter samt juridisk bistand.

I overensstemmelse med dets retsgrundlag² er dette sammendrag baseret på de nationale gennemførelsesrapporter for 2020, som Kommissionen har modtaget fra medlemsstaterne. Som i de foregående år indeholder rapporten også udviklingstendenser og finansielle oplysninger efter 2020, hvis de foreligger.

Ifølge de årlige gennemførelsesrapporter for 2020 fra Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede bidrog fonden til at håndtere covid-19-pandemiens negative virkninger på de socialt dårligst stillede og afhjælpe de værste former for fattigdom og social udstødelse. FEAD har til trods for sit begrænsede budget vist, at den med succes supplerer den nationale indsats for at afhjælpe materielle afsavn og bekæmpe fattigdom og social udstødelse. Den fokuserede især på fødevaremangel, børnefattigdom og hjemløshed. Takket være den yderligere fleksibilitet i FEAD-programmerne under samhørighedsaktionen for flygtninge i Europa (CARE) vil finansiering fra FEAD også være afgørende for at yde hårdt tiltrængt fødevarebistand og elementær materiel bistand til personer, der flygter fra Ukraine.

FEAD er i overensstemmelse med Europa 2020-strategien og handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder (der sigter mod at reducere antallet af mennesker, der risikerer fattigdom eller social udstødelse, med mindst 15 millioner inden udgangen af 2030) ved at søge at fremme social inklusion og beskyttelse. Den supplerer andre EU-fonde,

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 223/2014 af 11. marts 2014 om Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (EUT L 72 af 12.3.2014, s. 1). Forordningen blev ændret i august 2018 som følge af en ændring af finansforordningen: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?qid=1537946431022&uri=CELEX:02014R0223-20180802>. Forordning (EU) 2020/559 ændrer forordning (EU) nr. 223/2014 for at sætte medlemsstaterne i stand til at reagere på covid-19-udbruddet og indfører foranstaltninger, der skal sikre, at de socialt dårligst stillede fortsat kan modtage bistand under FEAD i et sikkert miljø. Ændringsforordning (EU) 2021/177 giver medlemsstaterne mulighed for at anvende yderligere midler, der er stillet til rådighed til genopretning efter covid-19 under REACT-EU-initiativet i 2021 og 2022.

² Artikel 13, stk. 9, i forordning (EU) nr. 223/2014. Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 1255/2014 af 17. juli 2014 fastlægger indholdet af de årlige og endelige gennemførelsesrapporter, herunder listen over fælles indikatorer.

navnlig ESF og Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden (AMIF), ved at målrette indsatsen mod andre grupper eller tilbyde supplerende foranstaltninger.

Den sociale situation, i hvilken FEAD opererede i 2020, var præget af øgede udfordringer i form af fattigdom og social udstødelse som følge af covid-19-pandemien.

Antallet af personer i risiko for fattigdom eller social udstødelse³ i EU var anslået til 96,5 mio. i 2020, hvilket svarer til 21,9 % af den samlede befolkning. Dette svarer til en stigning på ca. 900 000 personer i forhold til 2019. Omkring 6,3 mio. mennesker oplevede alle tre risici for fattigdom og social udstødelse på samme tid (risiko for indkomstfattigdom, alvorlig materielt og socialt afsavn og at leve i en husstand med meget lav arbejdsintensitet). I 2020 havde 38 millioner mennesker i EU ikke råd til et kvalitetsmåltid hver anden dag⁴, og i dag er fødevarerbistand stadig afgørende for en del af befolkningen i mange medlemsstater.

1.1 Den fremtidige udvikling

I den nuværende flerårige finansielle ramme for 2021-2027 er FEAD integreret i Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) for at forenkle finansieringen og forbedre synergierne mellem fondene. For at sætte skub i støtten til social inklusion kræves det i ESF+-forordningen⁵, at mindst 25 % af ESF+-indsatsområdet under delt forvaltning afsættes til mål vedrørende social inklusion (sammenlignet med 20 % under ESF for 2014-2020), og med en yderligere minimumstildeling på 3 % pr. medlemsstat til at afhjælpe materielle afsavn, som er den vigtigste nuværende målsætning for FEAD.

Der gælder særlige regler for støtte til afhjælpning af materielle afsavn for at holde støtten så strømlinet som muligt. Som det fremgik af midtvejsevalueringen af FEAD, værdsætter og understreger interessenterne behovet for at bevare de fondsspecifikke aspekter såsom i) fleksibilitet og generelt mindre strenge administrative krav sammenlignet med de almindelige ESF-programmer og ii) de etablerede netværk og operationelle gennemførelsesmetoder. Lave tærskler gør det muligt at levere bistand til personer, som ikke nås med sociale tjenester, f.eks. hjemløse, nye migranter eller migranter uden papirer eller visse ældre borgere i risiko for fattigdom. Det gør det også muligt at reagere hurtigt på nye behov og krisesituationer.

1.2 Koordinering af FEAD på EU-plan

Som i de foregående år var FEAD-ekspertgruppen fortsat det vigtigste forum for forvaltningsmyndighedernes udveksling af oplysninger om fondens gennemførelse. Ekspertgruppen mødtes to gange i 2019 og fire gange i 2020 for at drøfte forskellige aspekter af FEAD-programmets gennemførelse, navnlig ledsageforanstaltninger, fødevareredonationer, revisioner, koordinering med andre EU-fonde, metoder med forenklede omkostninger og e-vouchere. I 2020 var krisen i forbindelse med covid-19-pandemien også på dagsordenen for møderne, herunder ændringerne til FEAD-forordningen. I oktober og december 2020 mødtes FEAD's ekspertgruppe med ESF's tekniske arbejdsgruppe.

³ Antallet af personer i risiko for fattigdom og social udstødelse er det samlede antal personer, der i) er truet af fattigdom (som angivet ved deres disponible indkomst), og/eller ii) oplever alvorlige materielle og sociale afsavn (målt ud fra deres evne til at kunne købe en række foruddefinerede materielle produkter eller have råd til sociale aktiviteter) og/eller iii) bor i en husstand med meget lav arbejdsintensitet.

⁴ Denne indikator defineres som ikke at have råd til at købe et måltid med kød, kylling eller fisk (eller vegetarisk ækvivalent) hver anden dag. Den er afledt af EU-SILC-undersøgelsen.

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1057 af 24. juni 2021 om oprettelse af Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1296/2013.

For at styrke forbindelserne mellem interessenter erstattede de gensidige læringsaktiviteter for FEAD-fællesskabet i 2020 og 2021 de tidligere FEAD-netværksmøder. Der blev afholdt tre tematiske onlineseminarer, tre peer-to-peer-udvekslinger og to konferencer i denne periode, hvor de resterende udfordringer i forbindelse med gennemførelsen og de muligheder, som ESF+ tilbyder, blev drøftet.

I forbindelse med seminarerne og peer-to-peer-udvekslingerne blev navnlig følgende drøftet:

- kendetegnene ved de nye endelige modtagere af FEAD-finansierede foranstaltninger og nye praksisser, der blev gennemført under covid-19-krise
- mulige integrerede tilgange til støtte for social inklusion af endelige modtagere
- overvågning og opsøgende arbejde
- ledsageforanstaltninger med henblik på social inklusion under og efter pandemien
- gennemførelse af voucher-/e-voucherordninger
- inddragelse af interessenter og endelige modtagere og deres rolle.

2. FREMSKRIDT MED HENSYN TIL GENNEMFØRELSEN AF DE OPERATIONELLE PROGRAMMER⁶

2.1. Finansiell gennemførelse

De samlede støtteberettigede offentlige udgifter, der var afsat til FEAD-støtte, beløb sig til 643 mio. EUR i 2020, hvilket er en stigning fra 608 mio. EUR i 2019. Ved udgangen af 2020 beløb de samlede indgåede udgiftsforpligtelser (for 2014-2020) sig til næsten 3,9 mia. EUR svarende til 85 % af programmernes samlede midler (herunder EU-finansiering og national medfinansiering). Der blev udbetalt et beløb på ca. 552,2 mio. EUR til støttemodtagerne i 2020, hvilket er en betydelig stigning i forhold til tidligere års niveauer (478,5 mio. EUR i 2019, 501,2 mio. EUR i 2018, 412,8 mio. EUR i 2017 og 435,2 mio. EUR i 2016). Stigningen skyldes hovedsagelig genoptagelsen af operationerne i Rumænien i 2020⁷. Den afspejler også det øgede behov som følge af covid-19-pandemien.

Ifølge data fra 2020 resulterede covid-19-udbruddet i lavere udgiftsanmeldelser i medlemsstaterne. I andet kvartal af 2020 udgjorde disse 51 mio. EUR — mindre end halvdelen af det tilsvarende beløb fra 2019 (128 mio. EUR). Situationen forbedredes imidlertid i anden halvdel af året. I sidste ende var det samlede FEAD-beløb, der blev anmeldt i 2020, kun en smule lavere end det samlede beløb, der blev anmeldt i 2019 (549 mio. EUR sammenlignet med 573 mio. EUR i 2019). Det samlede beløb, der blev betalt til FEAD i 2021, steg til 621 mio. EUR som følge af de ekstra ressourcer (81 mio. EUR), der blev stillet til rådighed under REACT-EU.

FEAD har vist sig at kunne tilpasses og reagere på nye behov såsom covid-19-krise. FEAD-forordningen blev ændret i april 2020⁸ som led i CRII+-initiativet, hvilket gjorde det

⁶ Tallene viser situationen for programmeringsperioden 2014-2020, der blev gennemført frem til den 31. december 2020, som rapporteret senest den 12. november 2021 i de årlige gennemførelsesrapporter. Alle rapporter og data indsamles i systemet for fondsforvaltning i Den Europæiske Union — SFC2014 (<https://ec.europa.eu/sfc/en/2014/fund/fead>). SFC2014 er reguleret ved Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 463/2014 af 5. maj 2014.

⁷ Rumænien rapporterede ikke om fødevarebistand i 2017-2019 på grund af forsinkelser i udformningen af det operationelle program som følge af institutionelle udfordringer og problemer med offentlige indkøb. Disse problemer er siden blevet løst, og FEAD-støtten, herunder materiel bistand, blev genoptaget i 2020.

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=celex%3A32020R0559>.

muligt at anvende indirekte leveringsmåder, f.eks. vouchere eller kort (for at mindske risikoen for smitte) og købe personlige værnemidler til organisationer, der leverer FEAD-støtte. Ændringerne gjorde det desuden muligt at fastsætte en medfinansieringssats på 100 % for medlemsstaterne for ét regnskabsår. Ved udgangen af 2021 var 12 FEAD-programmer blevet ændret: otte af dem blev ændret for at drage fordel af medfinansieringssatsen på 100 % og fire blev ændret for at indføre nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19-pandemien.

En yderligere ændring af FEAD-forordningen blev vedtaget i februar 2021 som led i Kommissionens genopretningsplan under REACT-EU⁹. Dette ændringsforslag giver medlemsstaterne mulighed for at afsætte yderligere midler til programmer under ESF, FEAD og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling. Der kan ydes supplerende ressourcer til eksisterende støtte såsom fødevarer og/eller elementær materiel bistand eller projekter vedrørende social inklusion. De bør være i overensstemmelse med de enkelte medlemsstaters specifikke behov og tage hensyn til det øgede antal dårligt stillede personer siden udbruddet af covid-19-pandemien. Under REACT-EU 2021 er 13 operationelle programmer (Belgien, Bulgarien, Estland, Spanien, Frankrig, Kroatien, Italien, Letland, Luxembourg, Østrig, Rumænien, Slovenien og Slovakiet) blevet ændret med et samlet tillæg på 506 mio. EUR.

Den 6. april 2022 blev FEAD-forordningen ændret¹⁰ for så vidt angår samhørighedsaktionen for flygtninge i Europa (CARE). Det giver nu medlemsstaterne og regionerne større fleksibilitet til at anvende FEAD til at yde nødhjælp til mennesker, der flygter fra Ukraine efter Den Russiske Føderations invasion. Det giver specifikt medlemsstaterne mulighed for at ændre visse elementer i programmet for at imødegå krisen, hvor det er nødvendigt, og for blot at underrette Kommissionen herom, i stedet for at Kommissionens godkendelse er påkrævet. Den ændrede forordning fastsætter desuden en tidligere dato for støtteberettigelse for disse aktioner fra den 24. februar 2022. Endelig udvides muligheden for EU-medfinansiering på 100 % for det regnskabsår, der begynder den 1. juli 2021 og slutter den 30. juni 2022. Desuden blev der vedtaget en forordning¹¹ som supplement til CARE den 12. april. Dette ændringsforslag vil give likviditet og hurtigere adgang til midler for støttemodtagere ved at yde yderligere 3,5 mia. EUR i forfinansiering på 2021-tranchen af REACT-EU til FEAD og samhørighedspolitiske programmer, der modtager REACT-EU-midler.

2.2 Fysisk gennemførelse

FEAD's opsøgende arbejde og de endelige modtageres profil

I 2020 ydede FEAD med succes bistand i 27 medlemsstater og gjorde gode fremskridt med hensyn til at nå sine mål. De fleste medlemsstater (23 ud af 27) uddelte fødevarer og/eller elementær materiel bistand sammen med ledsageforanstaltninger (OP 1 — tabel 1). Fire medlemsstater fortsatte med at gennemføre programmer for social inklusion (OP II — tabel 1).

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=celex%3A32021R0177>.

¹⁰ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/HIS/?uri=uriserv:OJ.L_.2022.109.01.0001.01.ENG.

¹¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/HIS/?uri=uriserv:OJ.L_.2022.115.01.0038.01.ENG.

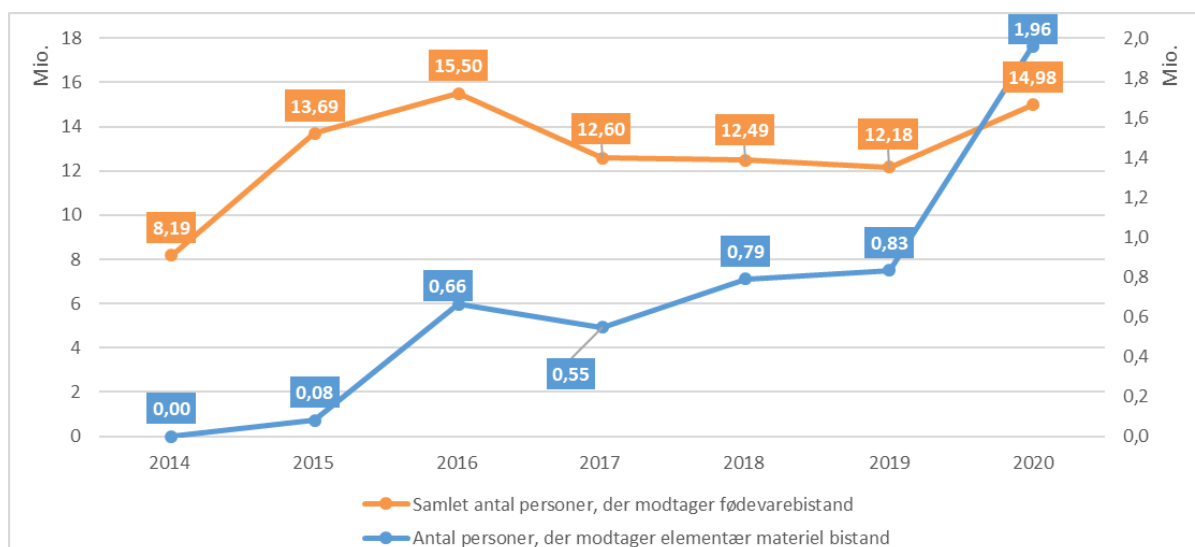
Table 1. Type af bistand ydet i 2020

OP	Type af bistand	Medlemsstat
OP I	Fødevarer	BE, BG, EE, ES, FI, FR, MT, PL, PT, SI, SK (11)
	Elementær materiel bistand	AT (1)
	Begge	CZ, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, RO (10)
OP II	Social inklusion	DE, DK, NL og SE (4)

Kilde: SFC2014

I 2020 støttede FEAD næsten 15 millioner personer med fødevarer (en stigning fra 12,2 mio. i 2019), ca. 1,96 mio. personer med materiel bistand (en stigning fra 800 000 i 2019) og 30 000 personer med social inklusionsbistand, hvilket er det samme som i 2019. Disse stigninger skyldes hovedsagelig genoptagelsen af operationerne i Rumænien. Men de afspejler også covid-19-sundhedskrisen, der forværrede forholdene for eksisterende sårbare personer, som modtager støtte fra FEAD, mens nye personer også søgte fødevarerhjælp, herunder personer med usikre job (f.eks. kortvarige kontrakter, midlertidigt eller uformelt arbejde), selvstændige arbejdstagere og dårligt stillede studerende på videregående uddannelser. De største stigninger i antallet af de endelige modtagere blev konstateret i FR (714 000 flere end i 2019), IT (597 000 flere), ES (268 000 flere) og HU (113 000 flere). Omvendt registrerede 8 medlemsstater¹² et reduceret antal slutmodtagere, navnlig HR (et fald på 175 000 modtagere eller 88 % færre end i 2019), SK (145 000 eller 51 % færre¹³) og CY (1800 eller 76 % færre) samt DK og NL.

Figur 1. Antal personer, der modtager fødevarerbistand og/eller elementær materiel bistand (mio.)

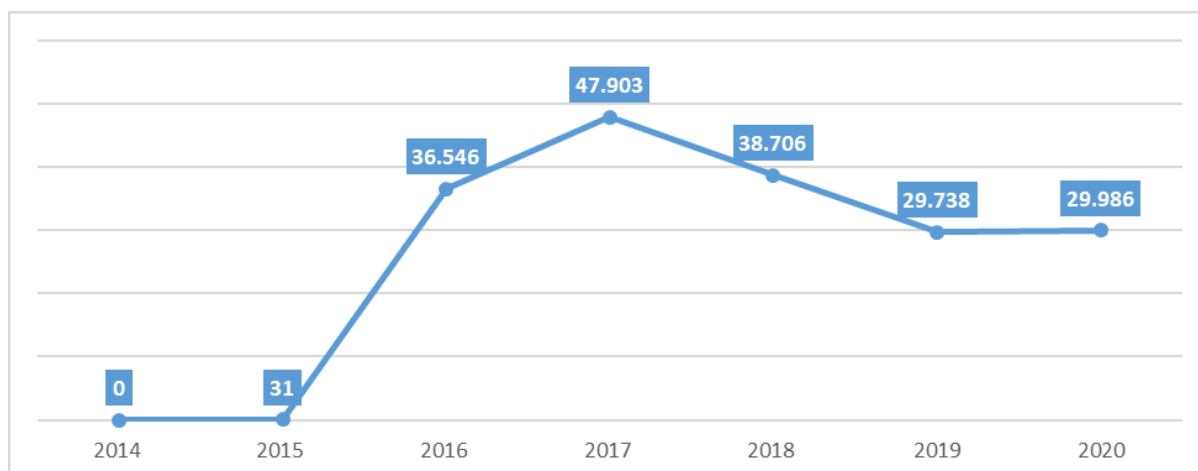

Kilde: SFC2014

¹² For Belgiens vedkommende var der en fejl i tallene i den belgiske årlige gennemførelsesrapport for 2019, hvor det blev anført, at antallet af personer, der modtog støtte, var 413 058, mens det korrekte tal var 358 726 personer. Som forklaret i tidligere rapporter konstaterer den belgiske forvaltningsmyndighed hvert år en overvurdering af de tal, som organisationerne har indsendt, og i den årlige gennemførelsesrapport for 2019 blev tallet ikke revideret. I 2020 var tallet steget i forhold til 2019, men forblev lavere end i 2018 (fra 358 726 personer, der fik hjælp i 2019, til 381 951 personer i 2020 => + 23 225).

¹³ Faldet i det samlede antal endelige modtagere i Slovakiet skyldes imidlertid, at der ikke blev ydet materiel støtte i 2020, mens budgettet til uddeling af hygiejnepakker blev opbrugt. I mellemtiden foretog forvaltningsmyndigheden offentlige indkøb af yderligere ressourcer.

Figur 2. Samlet antal personer, der modtager støtte til social inklusion

Kilde: SFC2014

Målgruppernes profil var stort set stabil, om end med nogle små ændringer. Ifølge partnerorganisationers skøn var ca. 47 % af de endelige modtagere i 2020 kvinder (2 procentpoint lavere end i 2019), 28 % børn på 15 år eller derunder, ca. 10 % migranter, deltagere af udenlandsk herkomst eller minoriteter, 10 % personer på 65 år eller derover (2 procentpoint højere end i 2019), 6 % hjemløse og 6 % personer med handicap.

Børn udgjorde ca. 28 % af dem, der modtog fødevarebistand, elementær materiel bistand eller bistand i forbindelse med social inklusion i 2020. Denne andel er faldet en smule i forhold til 2019, hvor den var på 30 %. I flere medlemsstater modtog børn den største andel af fødevarebistand — navnlig i HR (93 %), HU og MT (60 %) og CZ (52 %). Desuden tegnede børn sig for al elementær materiel bistand i CY, HU og IE, mens de i AT var den største enkeltgruppe (85 % af de endelige modtagere).

Omkring 10 % af de endelige modtagere var migranter, personer med en udenlandsk baggrund eller minoriteter. Denne andel kan dog være undervurderet, da oplysninger om migranter, der modtager bistand, af databeskyttelseshensyn ikke altid indberettes (EL, FR og SK). Migranter i almindelighed er den største gruppe, efterfulgt af flygtninge og asylansøgere.

Det anslås, at 6 % af de endelige modtagere af bistand fra FEAD var hjemløse, og denne andel forblev stort set stabil. Antallet af hjemløse er dog særligt vanskeligt at anslå, da de ikke er registreret og ofte er tilbageholdende med at give personlige oplysninger. I IE, CZ og FR var mere end 13 % af de endelige modtagere af fødevarebistand hjemløse. I IT var andelen af hjemløse, der modtog fødevarebistand, forholdsvis lav (3 %), men det var den største gruppe, der modtog elementær materiel bistand (66 % af alle endelige modtagere). CZ havde også en forholdsvis høj andel af endelige modtagere af elementær materiel bistand, som var hjemløse (21 %).

Ca. 6 % af de endelige modtagere var personer med handicap. Den største andel af personer med handicap, der modtog fødevarebistand, var i BG og HU (31 %), RO (20 %), PL og LV (17 %). I FR, IT, MT og PT var denne procentsats 1 % eller derunder. På den anden side var andelen af personer med handicap, der modtog materiel bistand, relativt høj i LV, RO og LT (mellem 13 % og 17 %).

Box 1. Nationale eksempler på bistand, der ydes til børn

Letland: I forlængelse af 2019 ydede LV i 2020 særlig støtte til børn. Dette omfattede: i) tre typer fødevarepakker til spædbørn og småbørn baseret på alder, ii) fire forskellige sæt hygiejneprodukter til spædbørn og småbørn i alderen 0-24 måneder afhængigt af deres alder, iii) individuelle undervisningsmaterialer til børn i alderen 5 til 10 år og iv) individuelle undervisningsmaterialer til børn i alderen 11 til 16 år. For at forebygge forskelsbehandling sørger LV specifikt for, at undervisningsmaterialer (såsom skoletasker) ikke har farvede figurer og tegninger, der skaber grobund for stereotype opfattelser af køn.

Rumænien: Børn, navnlig de dårligst stillede, udgør størstedelen af de endelige modtagere af bistand fra FEAD-programmer. De modtager særlig støtte, herunder: i) pakker til personlig hygiejne og ii) elektroniske vouchere til uddannelsesstøtte (til støtteberettigede dårligt stillede børn) med det formål at forebygge skolefrafald og frafald på førskole-, primær- og sekundærtrinnet. Der var også planer om at levere pakker til nyfødte i 2020. På grund af covid-19-pandemien kunne foranstaltningen imidlertid ikke gennemføres.

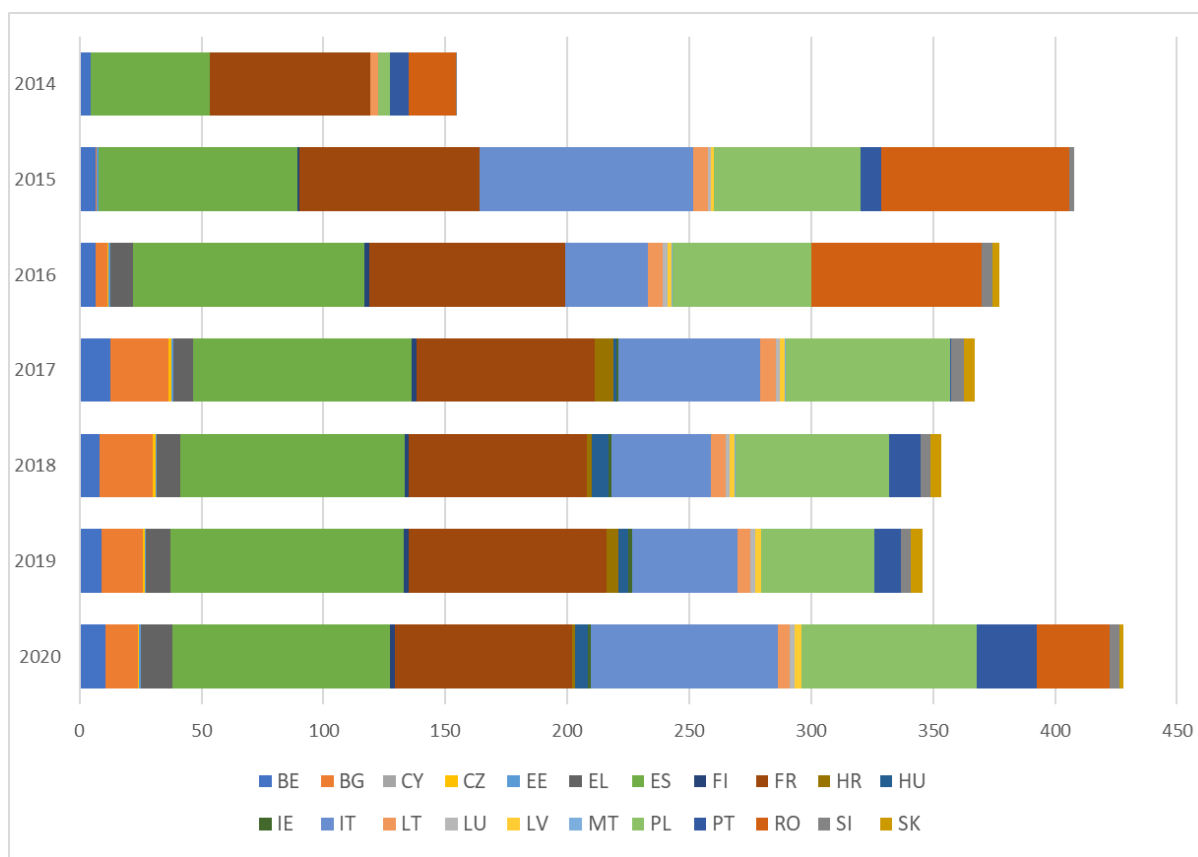
Cypern: I februar 2018 begyndte processen med at yde materiel bistand til modtagere med gennemførelsen af programmet "gave til nyfødte børn" (prika tou morou) til spædbørn født efter den 1.1.2017. Programmet gennemføres på tilfredsstillende vis og som planlagt. Vigtige fornødenheder til nyfødte omfatter senge, bleer og madrasser. På trods af covid-19-udfordringerne blev distributionen af disse vigtige fornødenheder ikke afbrudt, men der var visse ændringer i den måde, hvorpå produkterne leveres for at garantere sikkerheden og sundheden for alle involverede parter.

OP I — Fødevarebistand

Efter tre år, hvor fødevarehjælpen faldt en smule målt i mængde, steg den betydeligt i 2020 og nåede op på 428 000 ton (en stigning fra 345 000 ton i 2019). Den kumulerede mængde i perioden 2014-2020 udgjorde over 2 460 000 ton fødevarer. Omkring to tredjedele af de 23 medlemsstater, der gennemfører OP I, har enten øget eller opretholdt den mængde fødevarer, der uddeles. De procentvise stigninger var særligt store i PT (+123 %), IT (+77 %), PL (+55 %) og EE (+36 %) ud over RO, som for første gang siden 2016 indberettede et positivt beløb. De største fald, igen i procent, kunne ses i HR (-79 %) og SK (-64 %)¹⁴, mens CY ophørte med at uddele fødevarehjælp. I 2020 gennemførte Estland for første gang uddeling af fødevaredonationer med hjælp fra sin partnerorganisation (Estonian Food Bank).

¹⁴ I Slovakiet skyldes faldet de begrænsede resterende ressourcer ved udgangen af programmeringsperioden. I mellemtiden er budgettet for FEAD blevet forhøjet med midler fra REACT-EU.

Figur 3. Fødevarerbistand uddelt i 2014-2019 (i tusind ton) pr. medlemsstat

Kilde: SFC2014

I 2020 bestod over halvdelen af de samlede uddelte fødevarer (57 %) af mejeriprodukter samt mel, brød, kartofler og andre stivelsesholdige produkter. Andelen af mejeriprodukter (31 % af det samlede antal) var særlig høj i FR (50 %), ES (47 %) og SI (46 %). Andelen af mel, brød, kartofler og andre stivelsesholdige produkter (26 % af det samlede antal) udgjorde størstedelen af de fødevarer, der blev uddelt i FI, SK, RO, LV og MT (fra 62 % i FI til 50 % i MT), mens det i IT var den største enkeltgruppe af fødevarer. Frugt og grøntsager var med 18 % den tredjestørste kategori udtrykt i procent, med særligt store andele i PT (38 %), MT (36 %), BG (33 %), PL og IE (begge med 28 %). De resterende kategorier (kød, æg, fisk og skaldyr, fedtstoffer og olier, færdigretter¹⁵) udgjorde alle omkring 7-8 % af den samlede mængde, mens sukker udgjorde 3 %¹⁶. Udgifterne til uddelte fødevarer pr. person varierer ganske betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat og fra år til år. Dette skyldes hovedsagelig mængden og typen af de uddelte produkter (f.eks. en høj andel af friske produkter) og støttens intensitet.

¹⁵ Færdigretter omfatter spiseklare tørvarer, langtidsholdbare fødevarer, tilberedte blandinger og snackvarer.

¹⁶ Yderligere oplysninger findes i de fælles outputindikatorer 4-10 i bilaget.

Andelen af fødevarer, der medfinansieres af FEAD, i forhold til den samlede mængde fødevarer, der uddeles af partnerorganisationerne, udgjorde ca. 50 % af det samlede antal fødevarer. Denne andel varierer fra mindre end 25 % i FR, LU og FI til alle de fødevarer, der uddeles i BG, ES og HU¹⁷. Alle 21 medlemsstater, der uddeler fødevarer, udleverer dem i form af standardiserede fødevarepakker. 13 medlemsstater tilbød også måltider: BE, BG, CZ, EL, ES, FI, HR, HU, IE, IT, LV, PL og SK.

OP I — Elementær materiel bistand

12 medlemsstater uddelte elementær materiel bistand i 2020. Det drejer sig om AT, CY, CZ, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV og RO. Listen svarer til listen i 2019 med undtagelse af RO, som ikke uddelte elementær materiel bistand, og SK, som ophørte med at uddele den i 2020 som tidligere nævnt.

Mængden af elementær materiel bistand steg fortsat betydeligt. I 2020 uddelte medlemsstaterne elementær materiel bistand for 69,2 mio. EUR, en stigning fra 19,2 mio. EUR i 2019 (hvor der allerede var sket en stigning på 42 % i forhold til 2018 og 44 % i forhold til 2017). Stigningen skyldes en ret udbredt stigning i ydelsen af materiel bistand i flere medlemsstater. Stigningerne var særlig markante i AT, CZ, EL, LV og vigtigst IT (med mere end en femdobling) og i RO, som er ansvarlig for langt størstedelen af den materielle bistand, der uddeles i EU (41,2 mio. EUR). Den elementære materielle bistand faldt markant i HR (fra 2,2 mio. EUR til 368 000 EUR) og i mindre omfang i LT og LU, idet SK ophørte med at uddele¹⁸.

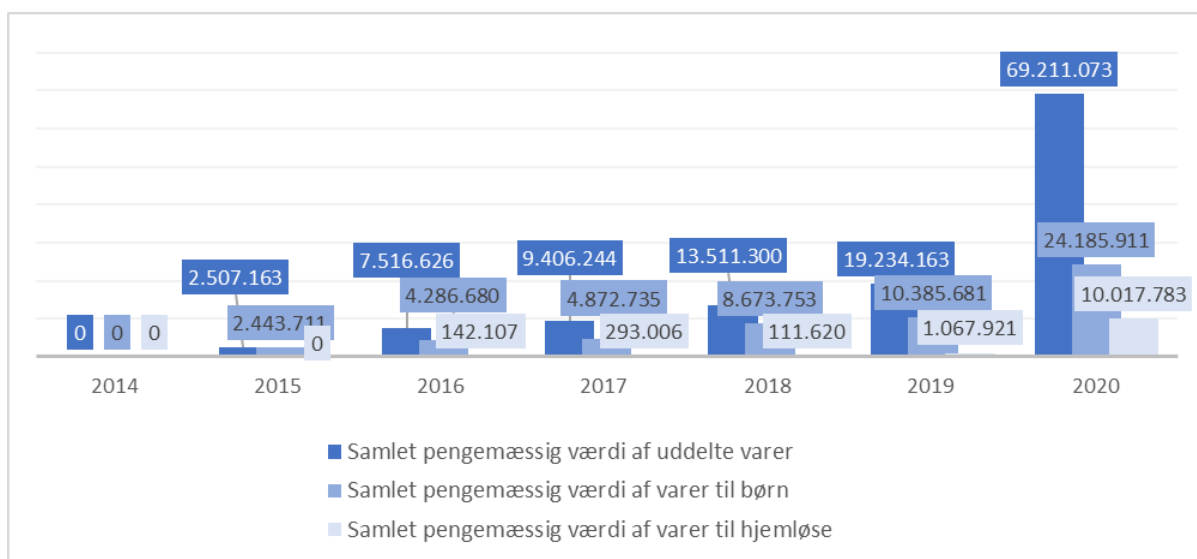
Skoleartikler og personlige plejeprodukter til familier med børn var fortsat de vigtigste varer i kategorien for elementær materiel bistand gennem FEAD. I 2020 omfattede varer, der blev uddelt til familier med børn, papirvarer og undervisningsmaterialer (AT, EL, HR, HU, IE og LV), skoletasker (AT, EL, HR og LV), babypakker (CY, EL, HR, HU, IE og LV), sportsudstyr (EL og HR) og tøj (EL, HR og IT). I EL, HU, LU og LV blev der også uddelt varer som vaskepulver, creme og sæbe til babyer og småbørn, vådservietter og bleer. CZ, HR, HU, LT, LV, PL, PT og RO har medtaget levering af hygiejnepakker med beskyttelsesudstyr for at forhindre spredning af covid-19, herunder masker, desinfektionsmidler osv.

Hjemløse var særligt omfattet af boligstøtteforanstaltningerne i IT, men modtog også bistand i CZ og EL. De fik udleveret produkter til personlig pleje og andre varer. I CZ og IT modtog hjemløse også køkkenudstyr (dem, som blev genhuset eller boede i usikre boliger) og tøj, og i CZ, EL og IT modtog de soveposer/tæpper.

¹⁷ Se indikator 11b i bilaget. Værdierne for denne indikator fastlægges ud fra partnerorganisationernes velfunderede skøn.

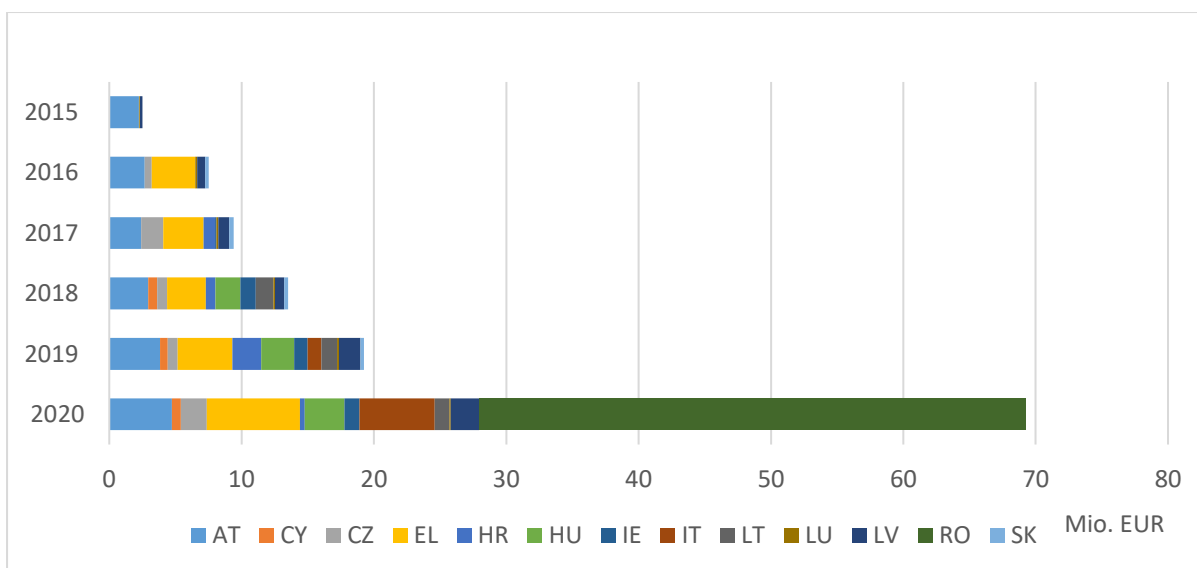
¹⁸ Afbrydelsen af den materielle bistand i 2020 i Slovakiet skyldtes manglende finansielle ressourcer. I mellemtiden omfordelte forvaltningsmyndigheden midler til denne foranstaltning og indledte et nyt offentligt udbud med henblik på at relancere materiel bistand i 2022.

Figur 4. Samlet pengemæssig værdi af varer 2014-2020 efter type

Kilde: SFC2014

Figur 5. Samlet pengemæssig værdi af varer 2014-2020 pr. medlemsstat

Kilde: SFC2014

OP I — Ledsageforanstaltninger

Medlemsstater, der i overensstemmelse med FEAD gennemførte OP I-programmer i 2020, ydede også ledsageforanstaltninger. Covid-19-krisen udgjorde imidlertid en betydelig udfordring for gennemførelsen af ledsageforanstaltninger som led i FEAD-programmerne, og gennemførelsen heraf har generelt været uensartet i de forskellige medlemsstater. På den anden side blev der gennemført yderligere ledsageforanstaltninger for at imødegå de aktuelle udfordringer som følge af pandemien. Eksempel:

- I nogle få medlemsstater blev der givet oplysninger om forebyggende foranstaltninger i forbindelse med pandemien, herunder i AT, BG, EL, FI, HU og IT.
- I visse medlemsstater har forvaltningsmyndighederne specifikt medtaget psykologisk støtte i forbindelse med ledsageforanstaltninger til at imødegå covid-19-pandemiens

og de dermed forbundne sociale restriktioners indvirkning på mental sundhed (f.eks. EL, FR, PL, RO og SI).

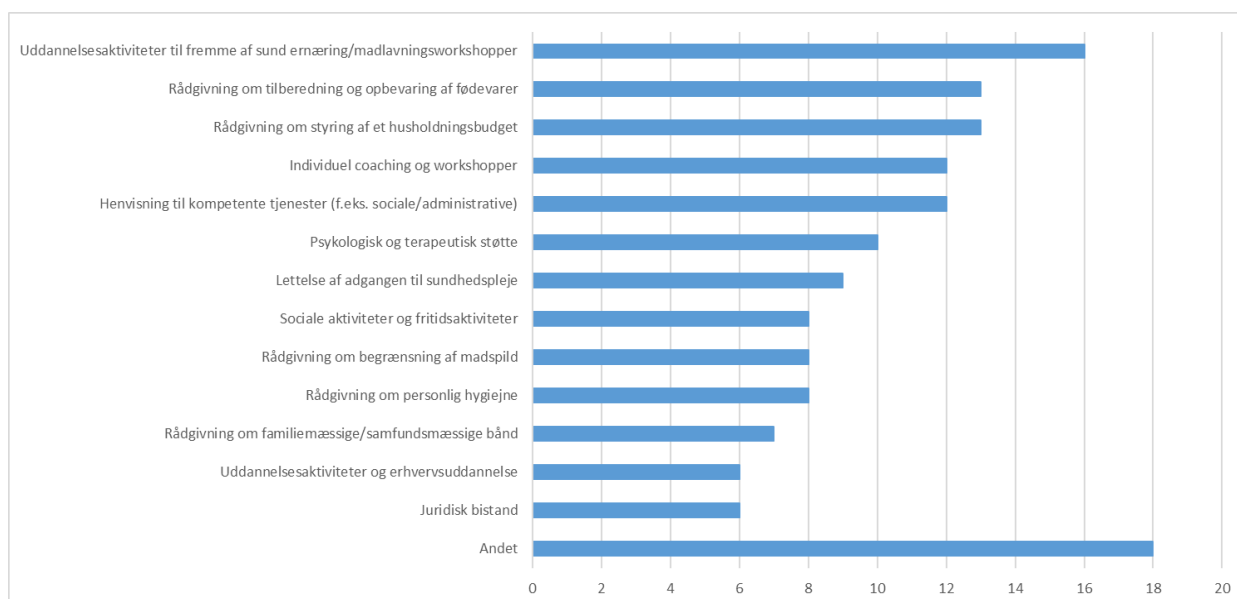
- På grund af de omfattende nedlukninger, der er indført i medlemsstaterne, blev den digitale teknologis rolle meget vigtig. HU, LT, MT og PL gennemførte aktiviteter for at forbedre digitale færdigheder inden for uddannelse og beskæftigelse samt for at sikre driften af sociale tjenester og opretholde familiemæssige og/eller samfundsmæssige bånd.

De fleste medlemsstater fortsatte desuden med at gennemføre en kombination af ledsageforanstaltninger, og kun nogle få valgte at fokusere på en eller to aktiviteter. Det er imidlertid blevet konstateret, at ledsageforanstaltningerne i 2020 blev reduceret i nogle få medlemsstater, f.eks. EE og IE, på grund af covid-19. På den anden side oplevede RO i 2020 en betydelig stigning i leveringen af ledsageforanstaltninger gennem FEAD. I LV var der i 2020 en stigning på 10 % (112 flere ledsageforanstaltninger) end i 2019, men et fald på 11 % (677 personer) i modtagerne af ledsageforanstaltningerne.

De ledsageforanstaltninger, der blev gennemført i 2020, omfattede:

- rådgivning om tilberedning og opbevaring af fødevarer (BE, BG, CZ, ES, FI, FR, HR, LT, LV, MT, PL, PT og SK)
- uddannelses- eller informationsaktiviteter til fremme af sunde kostvaner og sund livsstil, f.eks. madlavningsworkshopper (BE, BG, CZ, EL, ES, FI, FR, HR, IT, LT, LU, LV, PT, PL, RO og SK)
- rådgivning om begrænsning af madspild (BG, CZ, ES, FI, LU, LV, PL og PT)
- rådgivning om personlig hygiejne (BE, BG, EL, HR, HU, LV, RO og SK)
- henvisning til relevante tjenester (f.eks. sociale/administrative) (BE, BG, CZ, EE, FI, FR, IE, IT, LU, LV, PT og SK)
- coaching og workshopper, navnlig for at fremme integrationen på uddannelsesområdet eller på arbejdsmarkedet (BG, CY, CZ, EL, FI, FR, IE, IT, LT, MT, RO og SI)
- uddannelsesaktiviteter og erhvervsuddannelse (EL, FR, MT, LT, PL, RO og SI)
- lettelse af adgangen til sundhedspleje (BG, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LV og RO)
- psykologisk og terapeutisk støtte (CZ, EL, FI, FR, HU, IT, LT, PL, RO og SI)
- rådgivning om styring af et husholdningsbudget (BG, CZ, EL, FR, HR, IE, IT, LT, LV, MT, PL, PT og SK)
- specifik rådgivning om opretholdelse eller genetablering af familiemæssige/samfundsmæssige bånd, herunder konfliktløsning, forældrebestand, hjælp til hjemmepleje (BG, CY, FR, IE, LT, LV og PL)
- sociale aktiviteter og fritidsaktiviteter (CZ, FI, FR, LV, LU, MT, PL og SI)
- juridisk bistand (CZ, FR, IT, LT, PL og RO)
- andre ledsageforanstaltninger (AT, BE, BG, CY, CZ, EE, ES, FI, FR, IE, EL, IT, LU, MT, PL, PT, RO og SI), navnlig personlig bistand, voksenomsorg, social transport, lettelse af adgangen til bolig eller husly, støtte til adgang til rettigheder og støtteundervisning.

Figur 6. Typer ledsageforanstaltninger gennemført i 2019 (n=23)

Box 2. Anvendelse af midler til teknisk bistand i forbindelse med pandemien

En række medlemsstater, herunder **LT**, **LU**, **PL**, **RO** og **SI**, har mobiliseret midler til teknisk bistand specifikt til at imødegå de forskellige udfordringer, som covid-19-pandemien har medført. Forvaltningsmyndighederne i **LT**, **BG** og **PL** besluttede at anvende en del af de midler, der er afsat til teknisk bistand, til at købe beskyttelsesudstyr til personale og frivillige, der er direkte involveret i at yde fødevarerhjælp.

I **LU** blev teknisk bistand anvendt til at gennemføre midtvejsundersøgelsen af FEAD's operationelle programmer og endelige modtagere samt til at tilpasse software til fjernkøb for modtagere, der blev anset for at være udsat for risiko under pandemien.

I **LV** blev der mobiliseret midler til teknisk bistand for at sikre kontinuitet i foranstaltningerne til balance mellem arbejdsliv og privatliv samt med hensyn til adgang til arbejde, samtidig med at principperne om ligestilling mellem kønnene og ikkeforskelsbehandling blev overholdt.

Medlemsstaterne, herunder **RO** og **SI**, har gjort særlig brug af midler til teknisk bistand til at støtte gennemførelsen og driften af FEAD. I **RO** blev teknisk bistand anvendt til at støtte den generelle gennemførelse af FEAD ved at yde logistisk støtte, f.eks. ved at hyre kontraktansatte, stille det nødvendige udstyr til rådighed for operationer og beskytte driftspersonalet.

I nogle få medlemsstater blev det også bemærket, at en del af budgettet til et specifikt OP også blev omfordelt til specifikke foranstaltninger. I **SK** blev en del af det uudnyttede budget, der oprindeligt var afsat til andre foranstaltninger, omfordelt for at støtte leveringen af hygiejnepakker til de endelige modtagere i forbindelse med covid-19-pandemien.

OP II — Social inklusion

OP II¹⁹-medlemsstaterne (DE, DK, NL og SE) fortsatte med at gennemføre foranstaltninger til social inklusion i 2020, selv om covid-19-krisen havde en markant negativ indvirkning på aktiviteterne i alle medlemsstater.

DE fortsatte med at tage kontakt til nyankomne voksne og hjemløse og forbedre deres adgang til rådgivning og støtte. Specifik målsætning A støttede 4 275 indvandrerbørn i førskolealderen op til 7 år. 3 767 indvandrerbørn har taget imod mindst ét tilbud om førskoleundervisning. Dette svarer til en resultatindikator på 88,11 %. Under det specifikke mål B modtog 5 365 hjemløse og personer i risiko for hjemløshed rådgivning. 4 373 personer kunne modtage bistand som følge af rådgivning og mentorordninger fra mindst én social tjeneste (81,56 % af det samlede antal).

I DK blev aktiviteterne udvidet for at forbedre forholdene for hjemløse — herunder personer fra andre EU-lande, der har opholdstilladelse i DK. Selv om projektaktiviteterne fortsatte i perioder med covid-19-relaterede restriktioner, viste pandemien sig at være en udfordring, og antallet af deltagere faldt kraftigt: fra 757 i 2019 til 277 i 2020. Covid-19 har haft den største indvirkning på sammenslutninger, der arbejder med migranter, da mange vendte tilbage til deres oprindelsesland.

I NL blev projektet "ældre i nabolaget" stærkt påvirket af udbruddet af covid-19-krisen, men viste sig at være særlig værdifuldt. Projektet har til formål at afhjælpe social udstødelse blandt dårligt stillede personer over 65 år. De vigtigste kontaktpunkter er de lokale biblioteker, men disse blev ofte lukket. Men de aktiviteter vedrørende digitale færdigheder, som deltagerne tidligere havde deltaget i, betalte sig under nedlukningen og gjorde det muligt at fortsætte onlineaktiviteterne. Projektet var således vellykket med hensyn til at opretholde de eksisterende deltageres følelse af social inklusion. I nogle tilfælde tog deltagerne selv initiativ til at fortsætte møderne i det fri. Med tiden lykkedes det stadig de deltagende biblioteker at nå ud til nye deltagere, selv om antallet faldt fra 579 til 366, med et samlet antal på 3 219 for perioden 2014-2020. De erklærede også, at de havde til hensigt at fortsætte projektet efter afslutningen af FEAD-finansieringen ved hjælp af deres egne ressourcer.

Programmerne for social inklusion i SE omfatter to typer støtte: sundhedsfremme og tilvejebringelse af grundlæggende information om det svenske samfund rettet mod socialt dårligt stillede personer, der kommer fra andre EU- eller EØS-lande. I 2020 steg antallet af deltagere kraftigt til 1 175 deltagere, hvilket er en stigning fra 658 i 2019. Det samlede antal deltagere i 2014-2020 nåede op på 3 849. De primære målgrupper er hjemløse (eller personer med risiko for hjemløshed), migranter, personer med en udenlandsk baggrund, minoriteter og kvinder. Tilsammen udgør disse grupper over 90 % af de endelige modtagere af bistand fra FEAD-programmer.

2.3 Hindringer for gennemførelsen

FEAD er godt på vej til at nå sine mål. Der var dog stadig nogle få hindringer for gennemførelsen, f.eks. kapacitetsproblemer for partnerorganisationer og logistiske udfordringer, der hovedsagelig var forbundet med covid-19-pandemien. Disse blev delvist håndteret gennem den øgede fleksibilitet og den reducerede administrative byrde, som

¹⁹ Dvs. medlemsstater, der gennemfører "det operationelle program for social inklusion af de socialt dårligst stillede personer" (også benævnt "OP II"): et operationelt program, der støtter aktiviteter, som ligger uden for aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger, i form af ikke-økonomisk, ikke-materiel bistand med sigte på social inklusion af de socialt dårligst stillede personer.

FEAD-ændringerne fra 2020 gav mulighed for, hvilket muliggjorde anvendelse af elektroniske vouchere til at levere fødevarerhjælp (PT, RO) og elementær materiel bistand (LT, LU, RO), levering af personlige værnemidler (hvilket mindsker risikoen for forurening) og finansiering af foranstaltninger på 100 % for regnskabsåret 2020-2021. Et stærkt samarbejde mellem forvaltningsmyndigheder og partnerorganisationer viste sig også at være afgørende for at tackle nye udfordringer.

Der blev rapporteret om hindringer for gennemførelsen i over 20 medlemsstater. De fleste medlemsstater (herunder BE, CY, CZ, EE, ES, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LT, LU, LV, MT, PL, PT, RO, SE, SI og SK) rapporterede, at covid-19-pandemien og dens virkninger på forskellige niveauer skabte betydelige hindringer for gennemførelsen af FEAD-programmerne i 2020:

- **I en lang række af disse medlemsstater blev der konstateret suspension af gennemførelsen af aktiviteter som følge af nedlukninger og restriktioner.** I nogle tilfælde førte personalemangel til lukning af visse distributionscentre (BE, IE og LU). I de fleste medlemsstater blev der imidlertid foretaget tilpasninger for at gøre det muligt at fortsætte fødevareredistributionen på trods af restriktionerne. Det blev generelt gjort muligt for de endelige modtagere at indsamle fødevarerhjælp på et bestemt tidspunkt og sted eller på forskellige måder (i BE, CY, CZ, EE, ES, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LT, LU, LV, MT, PL, PT, RO, SI og SK). For eksempel blev der leveret fødevarer og materiel bistand til de endelige modtageres hjem eller i form af individuelle aftaler eller via fødevarerouchere (PT, RO) for at undgå overfyldte distributionscentre. Tilsvarende blev ledsageforanstaltningerne i nogle medlemsstater tilpasset de nye udfordringer (i NL blev aktiviteterne f.eks. gennemført både fysisk og på afstand), mens de i andre (f.eks. PL) blev indstillet.
- **Forsinkelser og vanskeligheder med at gennemføre fødevareredistribution og materiel bistand var direkte forårsaget af pandemien i BE, BG, CZ, DK, FR, EL, HR, MT, PL, PT og RO.** Der blev rapporteret om udfordringer, navnlig med hensyn til levering af specifikke fødevarer (LU, PL) på grund af den begrænsede tilgængelighed af råvarer på markedet og forsinkelser i produktionsprocessen. Desuden førte personalemangel i PL til vanskeligheder med at gennemføre kontrakter, f.eks. med transportvirksomheder, hvilket førte til vanskeligheder med at levere visse produkter. SK rapporterede om vanskeligheder i nogle lejlighedsvis tilfælde som følge af, at de endelige modtagere ændrede deres faste adresse og nægtede at modtage bistand.

Som i de foregående år hjalp fleksibiliteten i FEAD og det stærke samarbejde mellem forvaltningsmyndighederne og partnerorganisationerne landene med at overvinde mange af disse hindringer. I nogle medlemsstater (f.eks. BE, DE, DK, FR, IT, IE og SE) afholdt forvaltningsmyndigheden regelmæssige møder, enten personligt eller online, med partnerorganisationer og relevante interessenter for at drøfte og støtte programmets gennemførelse.

Selv om medlemsstaterne for det meste rapporterede om udfordringer i forbindelse med virkningerne af covid-19-krisen, vedrørte yderligere udfordringer:

- Logistik, f.eks. høje transportomkostninger, destruktion af produkter under transport og manglende overholdelse af principperne for rationel lagerstyring — "først ind, først ud" (BE, EL, HR, LV, PL og PT)

- I PL rapporterede nogle programoperatører om tilfælde af manglende overholdelse af kvalitetskravene, hvilket havde resulteret i kontraktmæssige sanktioner for fødevareleverandøren.
- Manglende kapacitet blandt partnerorganisationerne (DK og PL), navnlig med hensyn til registrering af målgrupper eller på grund af medlemsstaternes territoriale sammensætning (LT).

Tekstboks 3: Udfordringer i forbindelse med covid-19

I **LT** opstod der et problem med stigmatisering under covid-19-pandemien, da personer, der ikke tidligere havde været i kontakt med det sociale bistandssystem, også stod over for økonomiske vanskeligheder, hvoraf nogle havde nægtet at modtage FEAD-bistand, selv om de var berettiget til at modtage den.

I **MT** er der også observeret en stigmatisering som følge af landets lille størrelse, hvor folk fra samme lokaliteter kender hinanden personligt eller er indbyrdes afhængige. I denne forbindelse modtager FEAD-støttemodtagere yderligere bistand ved at få mulighed for at modtage, hvad de er berettiget til, fra et distributionscenter efter eget valg i stedet for at modtage fra det lokale center, hvor de bor.

I **BE** har covid-19-krisen haft betydelige og vidtrækkende konsekvenser, og forvaltningsmyndigheden, fødevarehjælpssektoren og partnerorganisationerne har alle handlet i fællesskab for hurtigt at tilpasse sig konteksten og afholde regelmæssige møder for at finde løsninger, der opfylder modtagernes behov, samtidig med at de forsøger at begrænse virkningen af en pludselig og uventet nedlukning.

I **PT** blev der mellem marts og juli 2020 vedtaget foranstaltninger til forenkling af visse administrative procedurer i forbindelse med distribution, nemlig til bekræftelse af levering af produkter, hvilket primært har til formål at mindske risikoen for smitte og spredning af covid-19.

I **CY** kunne det årlige statusmøde ikke afholdes på grund af behovet for at overholde bestemmelserne om fysisk distancering. I 2020 deltog embedsmænd fra det formidlende organ, forvaltningsmyndigheden og støttemodtagerne i en række møder på EU-plan, f.eks. møder i FEAD-fællesskabet og FEAD-ekspertgruppen, som fandt sted online.

IT indførte ekstraordinære foranstaltninger som reaktion på pandemien. Det udvidede kredsen af de dårligst stillede personer, der modtog støtte, og indførte beskyttelsesudstyr for både de endelige modtagere og de frivillige, der fordelte bistanden. Fordelingen blev også tilpasset: Kommunerne blev involveret for at erstatte partner-NGO'erne, hvoraf nogle var nødt til at lukke eller ikke længere havde nok frivillige på grund af pandemien.

I **FI** ophørte mange ældre frivillige med at deltage i fødevareuddelingen på grund af deres frygt for virusset. Unge frivillige, ofte studerende, trådte imidlertid til, hvorved det blev sikret, at leveringen af tjenesteydelser kunne fortsætte.

2.4 Almindelige principper

Artikel 5 i FEAD-forordningen fastlægger principper, der skal anvendes af alle i udformningen og gennemførelsen af fonden. Disse omfatter komplementaritet i finansieringen, ligestilling mellem kønnene, bekæmpelse af forskelsbehandling, bekæmpelse af madspild, en afbalanceret kost, folkesundhed samt miljømæssige og klimarelaterede aspekter. Medlemsstaterne bør overholde disse principper og rapportere herom i deres årlige gennemførelsesrapporter.

Medlemsstaterne opfylder princippet om komplementaritet ved at koordinere med andre finansieringsinstrumenter for at undgå dobbeltfinansiering og øge omfanget af bistand. I **HU** sikrer forvaltningsmyndighederne f.eks., at en operation, der modtager støtte, ikke modtager støtte fra andre operationelle programmer eller fra noget andet EU-instrument. I **LT** spiller forvaltningsmyndigheden en central rolle med hensyn til at forhindre dobbeltfinansiering i programmeringsperioden, i udarbejdelsen af national lovgivning om forvaltningen af det operationelle program og projekterne samt i beslutningsprocessen vedrørende finansiering af projekter. Det formidlende organ spiller en rolle i forebyggelsen af og kontrollen med dobbeltfinansiering gennem kontrol af betalingsanmodninger, overvågning af offentlige indkøb og kontrol på stedet af projekter. I **RO** er der sikret koordinering med ESF samt med andre EU-politikker, -strategier og -instrumenter, navnlig med EU-initiativer vedrørende folkesundhed og bekæmpelse af madspild, ved at placere dette operationelle program under samme forvaltningsmyndigheds ansvar for at undgå dobbeltfinansiering og sikre, at de foranstaltninger, der er omfattet af FEAD, koordineres korrekt.

Alle medlemsstaterne rapporterer om overholdelse af ligestillingsprincipperne og politikker til bekæmpelse af forskelsbehandling. De fleste medlemsstater har defineret objektive kriterier for støtteberettigelse — dvs. en persons samfundsøkonomiske status — med henblik på at identificere målgruppen og de endelige modtagere for at forhindre, at der sker nogen form for forskelsbehandling i fordelingen af støtten. I **FI** har forvaltningsmyndigheden givet sine partnerorganisationer og uddelingspunkter instrukser om fondens hovedprincipper, og et netværk af partnerorganisationer omfatter organisationer, der når ud til forskellige målgrupper, for at sikre, at støtten er tilgængelig uanset køn. I **LV** er der truffet foranstaltninger til at sikre overholdelse af tilgængelighedsprincippet, herunder med hensyn til behovene hos personer med funktionsned sættelser (i henhold til nationale standarder). Navnlig leveres pakker til de endelige modtageres hjem, hvis de ikke kan nå frem til distributionsstedet. Personer, der har svært ved at rejse, forældre med små børn og ældre får fortrinsret på distributionsstederne til at modtage pakkerne uden at stå i kø, og distributionsstederne ligger tæt på stoppestederne i den offentlige transport. **LU** anvender Europa 2020-indikatoren til at identificere personer, der er i risiko for fattigdom og social udstødelse. Nogle af disse sårbare personer er ikke-luxembourgske, som ikke nødvendigvis har alle de tilladelser, der sætter dem i stand til at bosætte sig lovligt i landet, mens andre ikke var i stand til at give alle de ønskede oplysninger rettidigt. Prioriteten var at give disse mennesker og familier adgang til fødevarerhjælp og medtage dem i programmet.

Mange medlemsstater sagde, at de distribuerer varierede og ernæringsmæssigt afbalancerede fødevarer og gennemfører foranstaltninger til begrænsning af madspild. I alle medlemsstater blev der ved udvælgelsen af fødevarer taget hensyn til produkter, der understøtter en varieret kost og fødevarer sikkerhed. Desuden blev der ved udvælgelsen af produkter taget hensyn til fødevarers transportabilitet, partnerorganisationernes begrænsede lagerkapacitet og produkternes holdbarhed. I **LT** blev der indkøbt produkter med lang levetid, mens der blev udarbejdet præcise lister over slutmodtagere for at identificere de nøjagtige mængder, der var behov for. I **IE** gav en forbindelse mellem virksomheder og velgørende organisationer, som tilbydes af en social virksomhed, også mulighed for omfordeling i hele landet, hvilket gav adgang til en række overskydende kvalitetsfødevarer og resulterede i betydelige besparelser på fødevarer omkostningerne for velgøringsorganisationerne. I **ES** distribuerer programmet fødevarer, der er lette at håndtere og konservere, med en lang holdbarhed. Desuden transporteres fødevarer i et format, der er egnet til det endelige bestemmelsessted, hvilket gør det lettere at håndtere dem med lav risiko for, at emballagen går i stykker og skaber madspild.

Alle medlemsstater sikrer, at de uddelte fødevarer og produkter overholder de nationale sundheds- og sikkerhedsstandarder. Mange medlemsstater støtter de endelige modtageres sundhed yderligere ved hjælp af ledsageforanstaltninger, der fremmer en sund livsstil. I **HU, RO** og **SK** har forvaltningsmyndighederne inddraget en kostekspert i planlægningsprocessen for at sikre, at distribuerede varme måltider er sammensat af optimale fødevarer for at sikre sund kost samt højt indhold af mineraler og vitaminer. **IT** valgte fortsat produkter under hensyntagen til behovet for et tilstrækkeligt indtag af proteiner og kulhydrater, som er typisk for en middelhavskost. I **SI** skal leverandørerne inden hvert trin i leveringen af fødevarer indsende en analyserapport fra et akkrediteret laboratorium med analyser af de produkter, der skal leveres. I **RO** blev der også afholdt møder med relevante interessenter (sundhedsministeriet, det nationale institut for folkesundhed og det nationale institut for mødres og børns sundhed, repræsentanter for arbejds- og socialministeriet) vedrørende indholdet af pakker med hygiejneprodukter.

De fleste medlemsstater rapporterer i deres årlige gennemførelsesrapporter, at de har gennemført miljøvenlige tiltag. Da mængden af indkøbte produkter er relativt lille i **FI**, vil deres centraliserede indkøb og transport have en mindre miljøpåvirkning, end hvis hver partnerorganisation selv udførte transporten. I **LV** er yderligere miljøvenlige foranstaltninger blevet fremmet, f.eks. sikring af muligheden for at genanvende papir, begrænsning af antallet af udskrifter, genbrug af papir (herunder genbrugspapir) til notesbøger, anvendelse (hvor det er muligt) af papirvarer fremstillet af træ fra FSC-certificerede skove.

De fleste medlemsstater rapporterer, at de anvender partnerskabsprincippet i programmeringen af FEAD. I **BG** er partnerskabsprincippet blevet udarbejdet og gennemført i det operationelle program på grundlag af en bred høring af interessenter. Løbende interaktion med partnerne gav mulighed for en grundig identifikation af eksisterende problemer og den mest hensigtsmæssige måde at løse dem på. I **PL** anvender de nationale organisationer partnerskabsprincippet i deres løbende samarbejde med deres regionale og lokale organisationer, overvåger fremskridtene med gennemførelsen af fødevaredistribution og ledsageforanstaltninger og reagerer på rapporterede vanskeligheder. Forvaltningsmyndigheder og -organisationer arrangerer også regelmæssige møder og uddannelse.

Nogle få medlemsstater oplyser, at de har truffet foranstaltninger til at mindske den administrative byrde. I **FI** bidrager centraliseret indkøb og transport af indkøbte produkter, som de små produktmængder muliggør, til at mindske den administrative byrde i forbindelse med disse operationer. I **BG** blev der foretaget en analyse af kriteriet om "effektivitet" for at undgå unødvendige administrative byrder i alle faser af programmernes gennemførelse, og der blev indført en række forenklingsregler. I **SK** fastsatte forvaltningsmyndigheden for at mindske den administrative byrde for partnerorganisationerne en enhedspris for varme måltider med en anden sats for selvtilberedte måltider og varme måltider købt hos kontrahenten. Enhedsprisen blev delt med Kommissionen til orientering inden godkendelsen.

2.5 Evalueringer

I midtvejsevalueringen af FEAD blev det anbefalet, at de fremtidige programmer fortsat fokuserer på dem, der har størst behov, og bevarer fleksibiliteten til at gennemføre både programmer for social inklusion og materiel bistand. Sammenlægningen af FEAD med ESF vil give mulighed for synergier og åbne muligheder for grundlæggende støtte til social inklusion, der fører til, at personer får uddannelse og finder arbejde, når målgrupperne er de samme. Desuden blev det anbefalet, at medlemsstaterne tilskyndes til at følge forordningen nøje for at undgå at indføre krav på nationalt plan, der går

videre end kravene i forordningen, da en stor del af den administrative byrde stammer fra krav, der pålægges på medlemsstatsniveau, såsom snævre definitioner af støtteberettigelse. De foreløbige resultater af den igangværende "Undersøgelse til støtte for overvågningen af FEAD — dataindsamlingsystemer gennemført af medlemsstaterne" bekræfter resultaterne af midtvejsevalueringen af FEAD og vil give eksempler på god praksis for overvågningssystemer.

Udfordringerne i forbindelse med gennemførelsen blev håndteret på møderne i FEAD-evalueringspartnerskabet og i forordningen for 2021-2027, hvor FEAD-operationer er integreret med ESF. Desuden anvendes der forenkede overvågningskrav for specifikke mål rettet mod de socialt dårligst stillede. For outputindikatorer vil det ikke længere være nødvendigt at indberette, hvilke typer varer der er købt, og der vil ikke længere være nogen sondring mellem mængden af måltider og de uddelte fødevarepakker. Hvis data kommer fra registre, kan medlemsstaterne anvende nationale definitioner, som ikke skal tilpasses definitionerne i værktøjskassen. Desuden findes der en bemyndigelsesbestemmelse, der giver medlemsstaterne mulighed for at anvende registre eller tilsvarende kilder. Der vil ikke længere være nogen årlige gennemførelsesrapporter. I stedet vil indberetningen af data ske via IT-værktøjet til regelmæssig udveksling mellem Kommissionen og programmyndighederne, dvs. SFC2021. Evalueringer er obligatoriske for alle specifikke mål.

I overensstemmelse med forordningens krav foretog forvaltningsmyndigheder, der gennemfører et operationelt program for fødevarer og/eller elementær materiel bistand (operationelt program I), en struktureret undersøgelse af de endelige modtagere i 2017. Disse undersøgelser blev sammen med resultaterne af en ekstern evaluering og resultaterne af den åbne offentlige høring anvendt til Kommissionens midtvejsevaluering af FEAD og har bidraget til forhandlingerne om programmerne for 2021-2027. Desuden skal den anden runde af den strukturerede undersøgelse af de endelige modtagere af bistand fra FEAD gennemføres af forvaltningsmyndighederne for type I-programmer (dvs. levering af fødevarer og/eller elementær materiel bistand og ledsageforanstaltninger) i 2022. Resultaterne af denne undersøgelse kan anvendes af forvaltningsmyndighederne til at foretage evalueringer og drage erfaringer på nationalt plan, og de samlede undersøgelsesresultater på EU-plan vil kunne indgå i den efterfølgende FEAD-evaluering, der skal foretages af Kommissionen.

Tekstboks 4: Evalueringsaktiviteter i BG, FI og SI

Bulgarien

Forvaltningsmyndigheden gennemførte en ekstern evaluering for at vurdere resultaterne af det operationelle program for fødevarer og/eller elementær materiel bistand. Evalueringen konkluderede, at kvalitetskriterierne er opfyldt, og at de operationelle ændringer af programmet har bidraget til at øge programmernes effektivitet, virkningsfuldhed, overholdelse, sammenhæng og europæiske merværdi. De bidrog yderligere til at øge antallet af endelige modtagere for distributionen af varme måltider og for bistand under programmet til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse ved hjælp af ledsageforanstaltninger.

I henstillingerne blev det understreget, at der er plads til forbedringer med hensyn til formidling af aktiviteter til den brede offentlighed, forbedring af omdirigeringen af personer, der er i stand til at arbejde, hen imod opkvalificeringsaktiviteter og aktiv inklusion på arbejdsmarkedet, indførelse af alternative muligheder for fødevarehjælp i den nuværende model for at vurdere risiciene, forhindre begrænsning af adgangen til bistand for de socialt dårligst stillede personer og sikre kvaliteten af den ydede service, (med hensyn til programmeringsperioden 2021-2027) overvejelse af at indføre foranstaltninger til finansiering af yderligere former for materiel bistand, der skal ydes sammen med

fødevarerbistand, og anvendelse af midlerne fra socialsikringsfonden primært til finansiering af projekter til reovering og modernisering af offentlige kantiner.

Finland

Der blev afholdt et årligt evalueringsmøde med Kommissionen som fjernmøde i november 2020. Partnerorganisationernes og forvaltningsmyndighedens årlige fælles møde blev også afholdt som fjernmøde i januar. På det årlige møde blev der gjort status over aktuelle spørgsmål og givet feedback om levering og distribution af produkter. Samtidig havde mødet til formål at vejlede og rådgive om, hvordan formularerne skal udfyldes, og vejlede leveringsstederne. Foreløbige oplysninger om gennemførelsen i 2021 og om status for forberedelsen af ESF+ blev også gennemgået.

Slovenien

Midtvejsevalueringen af IMO's operationelle program, der blev gennemført i 2019, viste, at programmet gennemføres på en meget omkostningseffektiv måde. Der er plads til forbedringer i indkøbsprocessen for fødevarer, navnlig med hensyn til at opnå mere favorable produktpriser. Det blev foreslået at standardisere systemerne eller indføre indbyrdes forbindelser mellem databaser mellem partnerorganisationer og det sociale arbejdscenter. Det blev også foreslået, at listen over endelige modtagere skulle udarbejdes af en kompetent organisation for at lette byrden for partnerorganisationerne. Der var ingen væsentlige administrative byrder for hverken forvaltningsmyndigheden (ministeriet for arbejde, familie og sociale anliggender — MDDSZ) eller partnerorganisationerne, og optimering kunne kun opnås ved at oprette en pulje af støttemodtagere.

1. KONKLUSIONER

I 2020 blev FEAD-operationerne påvirket af udbruddet af covid-19-pandemien.

Sundhedskrisen forværede forholdene for eksisterende sårbare personer, der modtager støtte fra FEAD, mens nye personer også søgte fødevarerhjælp, hvilket øgede den samlede efterspørgsel efter fødevarer og materiel bistand. Partnerorganisationer, der ydede støtte på stedet, blev også berørt af kapacitetsproblemer og logistiske udfordringer på grund af problemer såsom personalemangel, afbrydelser i distributionen af fødevarer og materielle varer og sundhedsrestriktioner såsom nedlukninger og nye hygiejnekrav.

FEAD har imidlertid vist sig at kunne tilpasses og reagere på nye behov. Fra et lovgivningsmæssigt synspunkt er FEAD-forordningen blevet ændret tre gange i løbet af de sidste to år.

1. Som led i CRII+-initiativet gjorde ændringer det muligt at anvende indirekte leveringsmåder, f.eks. vouchere eller kort (for at mindske risikoen for smitte), og at købe personlige værnemidler til organisationer, der leverer FEAD-støtte. Desuden blev likviditeten i medlemsstaterne styrket, hvilket gjorde det muligt at tilvejebringe en medfinansieringssats på 100 % for ét regnskabsår.
2. Som en del af REACT-EU gav ændringer medlemsstaterne mulighed for at tildele yderligere midler til FEAD for at supplere eksisterende støtte, f.eks. fødevarer og/eller grundlæggende materiel bistand eller foranstaltninger til social inklusion. Partnerorganisationernes viden om målgrupperne og opsøgende aktiviteter kombineret med deres stærke samarbejde med forvaltningsmyndighederne viste sig

også at være afgørende for at imødegå de pandemirelaterede udfordringer og udnytte de nye muligheder for fleksibilitet.

3. Som led i CARE-initiativet (Samhørighedsaktionen for flygtninge i Europa) giver ændringerne medlemsstaterne og regionerne mere fleksibilitet og likviditet til at anvende FEAD til at yde nødhjælp til mennesker, der flygter fra Ukraine efter Den Russiske Føderations invasion.

De samlede støtteberettigede offentlige udgifter, der var afsat til FEAD-støtte, beløb sig til 643 mio. EUR i 2020, hvilket er en stigning fra 608 mio. EUR i 2019. Ved udgangen af 2020 beløb de samlede indgåede udgiftsforpligtelser (for 2014-2020) sig til næsten 3,9 mia. EUR svarende til 85 % af programmernes samlede midler (herunder EU-finansiering og national medfinansiering). Der blev udbetalt et beløb på ca. 552,2 mio. EUR til støttemodtagerne i 2020, hvilket er en betydelig stigning i forhold til tidligere års niveau som følge af genoptagelsen af operationerne i Rumænien og den øgede efterspørgsel under pandemien. Den finansielle gennemførelse af FEAD synes således at være på rette spor.

I 2020 ydede FEAD med succes bistand i 27 medlemsstater og gjorde gode fremskridt med hensyn til at nå sine mål. De fleste medlemsstater (23 ud af 27) uddelte fødevarer og/eller elementær materiel bistand sammen med ledsageforanstaltninger, mens fire fortsatte med at gennemføre programmer for social inklusion. Næsten 15 mio. mennesker modtog fødevarerhjælp, ca. 1,96 mio. mennesker modtog materiel bistand og 30 000 mennesker blev støttet via foranstaltninger til social inklusion. Målgruppernes profil forblev stort set stabil, om end med visse små ændringer: Ca. 47 % af de endelige modtagere var kvinder, 28 % børn, ca. 10 % migranter, deltagere af udenlandsk herkomst eller minoriteter, 10 % personer på 65 år eller derover, 6 % hjemløse og 6 % personer med handicap. Alle medlemsstater, der gennemfører OP I-programmer, ydede også ledsageforanstaltninger, der skulle tilpasses sundhedskrisen. De nationale årlige gennemførelsesrapporter viste også, at de generelle principper generelt var overholdt.

Efterhånden som FEAD for 2014-2020 nærmer sig sin afslutning, vil FEAD i programmeringsperioden 2021-2027 blive en integreret del af ESF+ og dermed lægge yderligere vægt på at afhjælpe de værste former for fattigdom inden for bredere strategier for social inklusion og finansiering. ESF+-programmerne vil være nøglen til at støtte økonomisk og social genopretning efter pandemien og fremme en retfærdig omstilling til en klimaneutral økonomi i overensstemmelse med ambitionerne i den europæiske grønne aftale og i kombination med Fonden for Retfærdig Omstilling. Det vil også være et centralt program for gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder.